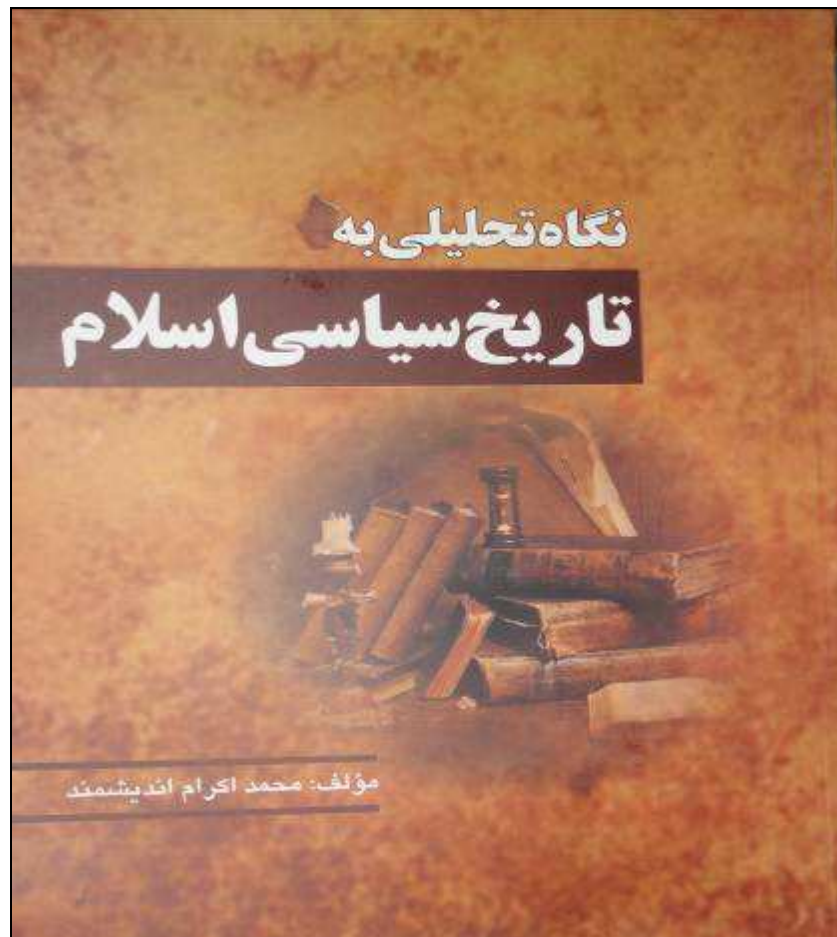

معرفی کتاب "نگاه تحلیلی به تاریخ سیاسی اسلام"

"نگاه تحلیلی به تاریخ سیاسی اسلام" تصویر مختصر از تاریخ سیاسی اسلام و مسلمانان است. مباحثی چون: ظهور و انتشار اسلام، حیات و ممات دولت ها و امپراتوری های اسلامی، شکل گیری کشورهای اسلامی، تکوین مذاهب و فرقه های مختلف اسلامی، ظهور و سقوط تمدن اسلامی، جنگ های مهم درون گروهی مسلمانان، یورش جهانگشایان معروف بر سرزمین های اسلامی، حوادث مهم و سرنوشت ساز در فراز و نشیب تاریخ اسلام، چهره های معروف و تاریخ ساز در تاریخ اسلام، واقعیت های امروز دنیای اسلام و معضل مسلمانان در دنیای امروز، نهضت های اسلامی یا اسلام گرایی، معضل دنیای اسلام و جنبش اسلام گرایی با جهان غرب و تمدن غربی و از مطالب مورد تبیین و تحلیل این کتاب است.

مسلم است که مطالعه و بررسی ابعاد و جزئیات تاریخ اسلام در مقاطع متفاوت زمانی، جغرافیای مختلف و از زاویه متنوع

حیات به بحث بسیار گسترده و نگارش مجموعه ای از کتاب نیاز دارد. اما کتاب نگاه تحلیلی به تاریخ سیاسی اسلام تصویر عمومی تاریخ سیاسی اسلام را ترسیم میکند و در برابر چشمان خواننده بصورت آینه ای قد نما نمودار میشود تا کم نمای کلی و پیوسته ی این تاریخ را در آن ببینند. خواننده می تواند در این کتاب تصویر کلی تاریخ اسلام به خصوص تاریخ سیاسی اسلام را از آغاز ظهور اسلام در پایان دهه ی اول سده ی هفتم عیسوی تا امروز در پایان دهه ی نخست سده بیست و یکم عیسوی مشاهده کند.

کتاب نگاه تحلیلی به تاریخ سیاسی اسلام شامل بیست مبحث میشود. در نگارش کتاب از منابع متعدد تاریخی استفاده شده است، اما نقل قول مستقیم از کتب مرجع کمتر به چشم می رسد. به این دلیل تا خواننده بتواند بصورت منظم در یک متن روان و یک دست تحولات تاریخ سیاسی اسلام و مسلمانان را در مقاطع مختلف زمانی و مکانی مطالعه و دنبال کند.

روش دیگر در نگارش این کتاب، روش تحلیلی است. حتی المقدور سعی بعمل آمده تا عوامل و مؤلفه های وقوع حوادث و شکل گیری تحولات و تطورات تاریخی ریشه یابی شود.

مشخصات کتاب:

نام کتاب: نگاه تحلیلی به تاریخ سیاسی اسلام

مؤلف: محمد اکرام اندیشمند

تیراژ: یک هزار جلد

تعداد صفحات: 575

ناشر: انتشارات احمد

محل چاپ: مطبعه طباعتی و صنعتی احمد

کارته نو - کابل

چاپ اول - سال 1391 خورشیدی

فهرست مطالب

عنوان

پیش در آمد

بحثی از تاریخ

تاریخ سیاسی اسلام

آغاز تاریخ نگاری در میان مسلمانان

انعکاس و انطباق واقعیت ها در نگاشته های تاریخ اسلام

انکشاف علم تاریخ در میان مسلمانان

نگاشته ها و روش نگارش در کتاب "نگاه تحلیلی به تاریخ سیاسی

اسلام"

-1-

ظهور اسلام

شبه جزیره عربستان ؛ سرزمین تولد پیغمبر اسلام (ص)
تولد
بعثت
هجرت
ده سال در مدینه
غزوات
رحلت
انصار و مهاجرین؛ اختلاف بر سر خلافت

-2-

جانشینان راشد

1- ابوبکر ابن ابی قحافه (رض)
2- عمر بن خطاب (رض)
عمر (رض) در بیت المقدس
شکست و سقوط امپراتوری ساسانی فارس
"در جنگ، تأمل از شتاب بهتر است"
انتقام شکست امپراتوری ساسانی از خلیفه دوم
3- عثمان بن عفان (رض)
دشواریها
گسترش نا رضایتی در قلمرو خلافت و شهادت خلیفه سوم
4- علی بن ابی طالب (رض)
نخستین منازعه داخلی
ریشه ها و انگیزه های منازعه
1- جنگ جمل
2- جنگ صفین
3- خوارج و جنگ نهروان
پیامد سیاسی و اجتماعی نخستین جنگ داخلی
روش خلفای راشدین در اداره و مدیریت

-3-

خلافت امویان.

حضرت امیر معاویه در مسیر تحکیم و گسترش اقتدار
امام حسن و واگذاری خلافت به امیر معاویه
امیر معاویه بن ابی صفیان؛ بنیانگذار سلطنت اموی
جانشینی یزید و نخستین صدای مخالفت از مدینه
جنگ کربلا
امویان پس از حادثه کربلا
غارت و تجاوز در مکه و مدینه
سلطنت مروانیان؛ خشونت در داخل و فتوحات در بیرون

سلاطین اموی؛ شیوه اداره و مدیریت
خشونت و خود کامگی
تبعیض
بی عدالتی و نا برابری
ریشه یابی سقوط امویان

-4-

خلافت عباسی ها

آغاز خلافت؛ خدعه و خون ریزی
خلفای عباسی
هارون و مامون؛ زمام داران معروف عباسی و ترویج مذهب
اعتزال

الف - هارون الرشید
ب - مامون الرشید
انتقال پایتخت به سامرا و ورود ترک ها به ارتش عباسی
متوکل و سیاست تضعیف مذهب اعتزال در خلافت عباسی
خلافت عباسیان در مسیر انحطاط
ظهور شورش در خراسان و فارس
شیوه های رهبری و اداره در خلافت عباسی
خوشگذرانی و فساد
نظام اجتماعی در خلافت عباسیان

-5-

تجزیه خلافت عباسی و تشکیل دولت های مستقل در خراسان و فارس

حدود خراسان

1- طاهریان

2- صفاریان

جانشینان یعقوب لیث صفاری؛ مدارا و جنگ با بغداد
دولت مستقل صفاریان و استقلال زبان فارسی

3 - سامانیان (389-279 هجری قمری)

اسماعیل بن احمد بنیانگذار دولت سامانی
دولت سامانی پس از اسماعیل
فرهنگ و دانش در دولت سامانی

4 - دولت های آل زیار و آل بویه

الف - دولت آل زیار

ب - دولت آل بویه

تسلط آل بویه بر خلافت عباسی در بغداد

5 - دولت غزنویان

سبکتگین؛ دولت نظامی با هویت دینی
سلطان محمود؛ نظامی گری و اقتدارگرایی
سلطان محمود، انتشار اسلام و گسترش زبان فارسی

جانشینان سلطان محمود غزنوی
انحطاط و اضمحلال سلطنت غزنویان
اداره و مدیریت
جامعه و فرهنگ

6- دولت غوری ها (612-543 هجری قمری)

سلطان علاء الدین حسین غوری؛ شاعر و ویرانگر
توسعه سلطنت غوری ها در خراسان و هند
تجزیه و انقراض سلطنت غوری ها
اداره و فرهنگ در سلطنت غوری ها

7- دولت سلجوقی (590-429 هجری قمری)

سلجوقی ها؛ پیشینه تاریخی و هویت تباری
نخستین دولت سلجوقی در نیشاپور
سلطنت طغرل بن میکائیل؛ از نیشاپور تا بغداد
سلطنت سلجوقی ها پس از طغرل
ملک شاه؛ پادشاه نامدار و مقتدر سلجوقی
دولت سلجوقی؛ تجزیه و انقراض

اداره و مدیریت

جامعه در سلطنت سلجوقیان

سلجوقی ها؛ فرهنگ و دانش

انکشاف دانش و فرهنگ در سلطنت سلجوقی روم

8 - دولت خوارزم شاهیان (628-490 هجری قمری)

علاء الدین محمد خوارزم شاه؛ سلطان مقتدر و خبط مهلک
جنگ با خلافت بغداد
در گیری با چنگیزخان مغول
اداره و مدیریت
جامعه و فرهنگ

-6-

دولت های مستقل در شامات و شمال افریقا

1- سلطنت طولونی ها و اخشیدی ها

2- سلطنت حمدانی ها

3- سلطنت ادرسیان

4- دولت اغلبیان

5- خلافت فاطمیان

تشکیل دولت فاطمی

تلاش نا فرجام در جهت گسترش مذهب اسماعیلی

انحطاط دولت فاطمیان

حکومت اسماعیلی حسن صباح در فارس (ایران)

سقوط دولت فاطمی

روش و عملکرد فاطمی ها در اداره و رهبری

6- سلطنت ایوبی ها

صلاح الدین ایوبی

مصر در حاکمیت عثمانی و محمد علی پاشا

-7-

دولت اسلامی در اسپانیا (اندلس)

ورود مسلمانان به اسپانیا و حکومت والیان عرب
تشکیل دولت اموی اندلس
حکومت های محلی و ملوک الطوائفی
حکومت مرابطون
حکومت موحدون
حکومت بنی نصر در غرناطه؛ آخرین حکومت مسلمانان در اندلس
سقوط دولت مسلمانان در اندلس
اضمحلال جامعه مسلمانان
اداره و فرهنگ در دولت اسلامی اندلس
هنر معماری مسلمانان در اندلس

-8-

جنگ های صلیبی

اوضاع مسلمانان و مسیحیان در آستانه جنگ
عوامل و انگیزه های جنگ
وقوع جنگ های صلیبی
پیامد جنگ های صلیبی

-9-

یورش چنگیز بر دنیای اسلام

چنگیز کی / که بود؟
خاستگاه اجتماعی و ویژگیهای فردی چنگیز
چنگیز در میدان نبرد و اقتدار
یورش بسوی امپراتوری خوارزمشاهیان
سقوط ماوراءالنهر و خوارزم
تسخیر خراسان
اشغال فارس و بین النهرین
حمله بر روسیه و اروپای مرکزی
سقوط بغداد و دمشق
تسخیر آسیای صغیر
نجات مصر و حجاز
پیامد حمله و اشغال چنگیز در سرزمین های اسلامی
چرا دولت خوارزمشاهیان و خلافت بغداد سقوط کرد؟

-10-

دولت مغولی در سرزمین های اسلامی

دولت مغولی ترکستان و ماوراءالنهر
دولت مغولی فارس، خراسان و آسیای صغیر
انحطاط و انقراض دولت مغولی در سرزمین های اسلامی
شکل گیری حکومت مستقل از مغولان

- 1- حکومت ملوک کرت و سربداران در خراسان
- 2- حکومت آل جلایر در عراق
- 3- حکومت های مستقل در فارس
ویژگی و عملکرد دولت مغولی در سرزمین های اسلامی
- 1- منازعه میان دولت چغتایی و ایلخانان
- 2- منازعه درونی قدرت در دولت های مغولی
- 3- جنگ دولت مغولی با دولت های اسلامی خارج از تصرف مغول ها
- 4- نظام اداری و مالیاتی دولت های مغولی
- 5- مدیریت و رهبری سلاطین و حاکمان مغول
جامعه و فرهنگ در سرزمین های اسلامی عهد مغولان
اسلام و زمامداران مغول

-11-

تیمور و دولت گورگانی

ظهور تیمور
هویت تباری و ویژگیهای شخصیتی تیمور
امیر تیمور؛ پا در جای پای چنگیز خان
تیمور در میدان اداره و مدیریت
جانشینان تیمور؛ نزاع بر سر قدرت
شاهرخ میرزا؛ سلطنت مقتدر بر ویرانه های پدر
جانشینان شاهرخ؛ منازعه خونین بر سر قدرت
انقراض دولت گورگانی خراسان توسط شیبانیها
جامعه و فرهنگ در عهد گورگانیان

-12-

فرقه ها و مذاهب اسلامی

ریشه های اختلاف و مؤلفه های تکوین مذاهب
آغاز اختلاف و فرقه گرایی
تنوع و تعدد در مذاهب و فرقه های اسلامی

الف - مذهب تسنن

نگرش اهل سنت به رهبری جامعه اسلامی
مذاهب فقهی اهل سنت

- 1- مذهب حنفی
 - 2- مذهب مالکی
 - 3- مذهب شافعی
 - 4- مذهب حنبلی
 - 5- سلفیت
 - 6- فرقه اباضیه
- منابع سنت در مذهب اهل سنت
- 1- صحیح بخاری
 - 2- صحیح مسلم

3- سنن ابوداود

4- سنن ترمذی

5- سنن نسایی

6- سنن ابن ماجه

ب - مذهب شیعه

رهبری و امامت در اعتقادات شیعه
حضرت علی (رض) و دیدگاه امامت
منابع دینی در مذهب شیعه
فرقه ها و مذاهب شیعه

1- مذهب دوازده امامی

2- اسماعلیه

3- زیدیه

4- علوی

5- دروزی

6- کیسانیه

7- غلاة

8- قرامطه

ج - فرقه ها و مذاهب کلامی

1- خوارج

2- مرجئیه

3- معتزله

4- اشاعره

5- ماتریدیه

د - فلسفه و فرقه های فلسفی

شکل گیری اندیشه های فلسفی

فرقه های فلسفی

ه - فرقه های عرفانی و تصوفی

مراحل شکل گیری عرفان و تصوف

1 - نقشبندیه

2 - سهروردیه

3- قادریه

4- چشتیه

و- سایر فرقه های مذهبی و سیاسی

1- مرتدین

2- زندیق

3- قادیانی

4- بهایی

5- یزیدی

-13-

تمدن اسلامی

تمدن
نقطه آغاز تمدن اسلامی
شکل گیری تمدن اسلامی
انکشاف علوم، ظهور نخبگان و ایجاد مراکز تمدن
گسترده تمدن اسلامی
صنایع و هنر
ریاضیات
نجوم
فیزیک
کیمیا
طب(پزشکی)
تاریخ و جغرافیا
فلسفه
علوم دینی
مؤلفه های شکل گیری تمدن اسلامی
عوامل انکشاف تمدن اسلامی در خلافت عباسی ها
نقش خراسان و فارس در تمدن اسلامی
انتقال تمدن اسلامی در عرصه علوم بشری و طبیعی به اروپا
رکود و انحطاط تمدن اسلامی
ریشه یابی عوامل رکود و زوال تمدن اسلامی
1- جنگ های صلیبی و یورش چنگیز
2- اختلاف و خصومت درونی
3- اقتدار مهاجمان و اقوام بدوی
4- دوری از ابحار
5- تحجر و جمود فکری
6- استبداد در حاکمیت
7- تجمل گرایی و تن پروری
8- رکود در آزادی اندیشه و خرد گرایی

-14-

امپراتوری عثمانی

ظهور دولت عثمانی از خرابه های دولت سلجوقی روم
عثمان غازی؛ بنیانگذار دولت عثمانی
پادشاهان عثمانی
1- تشکیل و قوام دولت عثمانی
2- نیرومندی عثمانی ها و تشکیل امپراتوری
3- دوره ضعف و انحطاط
4- تلاش نافرجام در بازگشت به اقتدار پیشین
الف- جنگ با اروپای مسیحی
سلطان محمد فاتح و سقوط کنستنتین (قسطنطنیه)

- دوام جنگ با اروپا
جنگ با روسیه
آخرین جنگ های حفظ قدرت در اروپا
- ب - جنگ در داخل و در سرزمین های اسلامی
جنگ با دولت صفوی فارس و خراسان
تسخیرشام، مصر و تسلط بر شبه جزیره عربستان
مرحله انحطاط و فروپاشی امپراتوری عثمانی
سده های هژدهم و نوزدهم؛ سده های انحطاط و اضمحلال
اصلاحات فرمایشی؛ تلاش نافرجام در نجات امپراتوری
شکست اصلاحات
تضعیف اقتدار عثمانی در سرزمین های عربی
سقوط حاکمیت عثمانی در سرزمین های عربی
مؤلفه های قوت و ریشه های ضعف و فروپاشی امپراتوری عثمانی
الف- عوامل اقتدار
ب- ریشه های ضعف و فروپاشی
- 1-عقب ماندگی در عرصه علم و صنعت
 - 2- ناتوانی فزاینده در عرصه اقتصاد
 - 3-عدم توازن میان رشد جمعیت و پیشرفت اقتصادی
 - 4-تزلزل و بی نظمی در درون نیروی نظامی
 - 5-عقب ماندگی در عرصه تکنیک و تاکتیک نظامی
 - 6-فساد سیاسی و مدیریتی
- نظام سیاسی و اوضاع اجتماعی عهد عثمانیان
- 1-ویژگیهای و روش رهبری سلاطین عثمانی
- الف - رسم برادر کُشی
ب- دولت دنیوی یا دینی؟
ج- زنبارگی و مطلق العنانی
- 2-لشکر و جنگ
 - 3-ساختار نظامی
 - 4-اداره
 - 5-اقتصاد
 - 6-سیاست خارجی
 - 7-جامعه
 - 8-فرهنگ و دانش

-15-

دولت صفوی

صفوی ها؛ هویت تباری و پیشینه تاریخی
صفوی ها در میدان سیاست و اقتدار
اولین لشکر صفوی به فرماندهی شیخ جنید
اسماعیل صفوی؛ بنیانگذار دولت صفوی
سلطنت صفوی و رسمیت مذهب شیعه
شاه اسماعیل؛ جنگ مذهب و سلطنت

نخستین جنگ با دولت عثمانی
جانشینیان شاه اسماعیل صفوی
شاه عباس اول؛ اوج اقتدار صفوی
دوران انحطاط و اضمحلال
عوامل اضمحلال
سقوط دولت صفوی

سلاطین صفوی؛ شخصیت و سجایا

- 1- خودکامگی و استبداد با توجیحات دینی
 - 2- تظاهر و فساد اخلاقی
 - 3- نابینا سازی و قتل خانواده
 - 4- اعتیاد و افسردگی روحی
- نظام سیاسی و اجتماعی سلاطین صفوی
- 1- اداره
 - 2- ساختار نظامی
 - 3- نظام اقتصادی
 - 4- سیاست خارجی
 - 5- فرهنگ و دانش
 - 6- مذهب

ظهور و زوال نادر افشار
تلاش نافرجام در جهت ارایه تصویر جدید از مذهب شیعه
فارس و خراسان پس از نادر افشار

- 1 - خراسان
 - 2 - کشور فارس (ایران)
- الف- سلطنت زندیه
ب- سلطنت قاجاریه

-16-

اسلام و مسلمانان در شبه قاره هند و جنوب شرق آسیا

شبه قاره هند

تجارت و تبلیغ؛ نخستین نشانه های حضور اسلام و مسلمانان
نفوذ و گسترش اسلام از طریق تصوف و عرفان
یورش نظامی

لشکر کشی و سلطنت غزنویان در شبه قاره
پادشاهان غوری درهند

سلطنت ممالیک یا غلامشاهیان مسلمان
سلطنت های مستقل دهلی پس از ممالیک
امپراتوری بابر یامغولی هند
سلاطین بابر ی

سقوط امپراتوری مغولی هند

اوضاع اجتماعی و سیاسی شبه قاره هند در سالهای سلطنت
مسلمانان

- 1- اداره و مدیریت

- 2- فرهنگ و دانش
 - 3- هنر
 - 4- زبان فارسی در شبه قاره
 - 5- تأثیر متقابل جوامع مسلمان و هندو در نظام اجتماعی و فرهنگی
- اسلام و مسلمانان در چین و جنوب شرق آسیا
- الف - چین
- ب - جنوب شرق آسیا
- 1- اندونیزیا
 - 2- مالیزیا
 - 3- بروئنی
 - 4- سایر کشور های جنوب شرق آسیا

-17-

اسلام و مسلمانان در اروپا، قفقاز و آسیای مرکزی (1900 - 642 عیسوی)

- 1- کشور روسیه
 - 2- اروپا
 - 3- ماورای قفقاز
 - 4- ماوراء النهر یا آسیای مرکزی
- حدود ماوراء النهر
- انتشار اسلام در ماوراء النهر
- شکل گیری حکومت های مسلمان بومی در ماوراء النهر
- استیلای روس ها بر ماوراء النهر
- هویت و ویژگیهای اجتماعی و فرهنگی مسلمانان در ماوراء النهر

-18-

اسلام و مسلمانان در قرن بیستم و بیست و یکم (1900 - 2011 عیسوی)

- دوران استعمار و استقلال
- سقوط امپراتوری عثمانی
- تشکیل جمهوری ترکیه برخاکستر امپراتوری عثمانی
- مصطفی کمال اتاترک
- الغای خلافت و تأسیس دولت سکولار
- ترکیه پس از اتاترک
- ترکیه در سده بیست و یکم عیسوی
- کشور های فارس و خراسان (ایران و افغانستان)**
- الف - ایران
- 1- ایران در شاهنامه
 - 2- ایران در کتاب اویستا
 - 3- ایران در کتیبه های باستان

4- ایران نام رسمی کشور

ایران در سده بیستم عیسوی
تشکیل سلطنت پهلوی
سلطنت محمد رضا پهلوی
محمد رضاشاه در منازعه با کمونیستان و ملی گرایان
تجدد، غربی سازی و باستانگرایی افراطی
سقوط سلطنت محمد رضاشاه
تشکیل جمهوری اسلامی

ب - افغانستان

افغانستان در قرن بیستم
نخستین دموکراسی
تهاجم نظامی شوروی و امریکا بر افغانستان

کشورهای عربی (1900 - 2011)

اعراب در اشغال و استیلای دول اروپایی
شورش شریف مکه بر ضد نیروهای عثمانی
اخراج تحقیرآمیز امیر فیصل از دمشق توسط نیروهای فرانسه

الف - کشورهای عربی قاره آسیا

- 1- عربستان سعودی
- نظام سیاسی در عربستان سعودی
- 2- عراق (بین النهرین)
- عراق؛ شکست در برابر امریکا و سرنگونی حکومت صدام حسین
- 3- سوریه
- 4- اردن
- 5- لبنان
- 6- یمن
- 7- کویت
- 8- امارات متحده عربی
- 9- قطر
- 10- عمان
- 11- بحرین
- 12- فلسطین

شکل گیری کشور اسرائیل

ادعای اسرائیل

طرح ایجاد کشور و دولت اسرائیل

روند شکل گیری کشور و دولت اسرائیل در سالهای اشغال و

قیمومیت بریتانیا

برفلسطین

تشکیل اسرائیل و جنگ های نا فرجام اعراب

مقاومت نا فرجام فلسطینی ها

اعراب؛ سرخوردگی از جنگ و بازگشت به مذاکره و صلح با اسرائیل

ب - کشورهای عربی و اسلامی شمال افریقا

- 1- مصر

جمال عبدالناصر در مسند قدرت
مصر پس از جمال ناصر
جمهوری نظامیان

2- لیبیا

قذافی و نظام جمهوری لیبیا
کتاب سبز و ساختار نظام سیاسی
شخصیت متناقض و خود شیفته
خود کامه و خون آشام

3- تونس

تونس؛ جمهوری سکولار و خود کامه

4- الجزایر

اشغال فرانسویها
پس از استقلال

5- مراکش

6- سودان

سودان از استقلال تا تجزیه

7- سومالی

8- موریتانیا

9- جیبوتی

10- صحرای غربی

ج - مسلمانان در سایر کشورهای افریقا

کشورهای اسلامی افریقا

اقلیت های مسلمان در کشورهای افریقایی

د - آسیای میانه و قفقاز (2011- 1900)

مارکسیست های روسیه در مسند قدرت

دولت بلشویک روسیه و سرنوشت مسلمانان در قفقاز و آسیای میانه
سقوط بخارا

شکست مقاومت یا شورش باسمچی ها

1- مرحله اول

2- مرحله دوم

3- مرحله سوم

نخستین دولت سوسیالیستی در مخمصه ی مخاصمت

با اسلام و مسلمانان

تشکیل جمهوری های سوسیالیستی شوروی و مرزبندی های ناعادلانه

ی قومی در آسیای مرکزی

مسلمانان آسیای مرکزی و قفقاز پس از فروپاشی شوروی

1- ازبکستان

2- تاجکستان

3- ترکمنستان

4- قزاقستان

5- قرغیزستان

6- آذربایجان

ه - شبه قاره هندو جنوب شرق آسیا (1900-2011)

1- پاکستان

ساختار اداری و نظام سیاسی

2- بنگله دیش

3- مسلمانان هندوستان

4- اندونیزیا

5- مالیزیا

6- سایرکشور های جنوب و جنوب شرق آسیا

فلیپین

تایلند

7- مالدیو

8- چین

و - اسلام و مسلمانان در اروپا (1900-2011)

ویژگیهای جوامع مسلمانان در اروپا

ترس از اسلامی شدن اروپا

1- البانیا

2- بوسنیا هرزگوینا

3- جمهوری کوسوو

4- روسیه

5- بریتانیا

6- اروپای شمالی و مرکزی

7- اروپای جنوبی

8- اروپای شرقی

ی - اسلام و مسلمانان در قاره امریکا

1- امریکای شمالی

2- امریکای مرکزی و جنوبی

اسلام و مسلمانان در نیوزیلند و آسترالیا

-19-

جنبشهای سیاسی در کشور های اسلامی و

جوامع مسلمانان (2011 - 1900 عیسوی)

1- جنبش های ملی گرایی

ویژگیهای جنبش ملی گرایی

ملی گرایان معروف و دولت های ملی گرا

ریشه های ناتوانی و شکست جنبش ملی گرایی در دنیای اسلام

2- جنبش های مارکسیستی در دنیای اسلام

ریشه های ضعف و شکست جنبش مارکسیزم در دنیای اسلام

3- جنبش های سیاسی غربگرا و لیبرال

4- نهضت های اسلامی

- ریشه ها و انگیزه های تشکیل نهضت اسلامی
- 1-آموزه های اسلام و نهضت اسلامی
 - نهضت اسلامی و روش تشکیل حکومت اسلامی
 - نهضت اسلامی و زمینه های تشکیل حکومت اسلامی
 - نهضت اسلامی و تشکیل حکومت اسلامی در کشورهای مسلمان
 - 2-تأثیر غرب در شکل گیری و گسترش نهضت اسلامی
 - 3-نقش جنبش چپ مارکسیستی در ظهور و گسترش جریانهای اسلامی
 - 4-سایر عوامل
- شکل گیری نهضت های اسلامی در سده بیستم
- الف - در جوامع سنی
- شبه قاره هند نخستین حوزه تشکیل نهضت اسلامی
- خطوط کلی افکار و اهداف نخستین بانیان نهضت اسلامی قرن بیستم
- 1- سید جمال الدین
 - 2- محمد عبده
 - 3- عبدالرحمن کواکبی
 - 4- محمد رشید رضا
 - 5- سایرچهره های معروف نهضت اسلامی
- تنوع و افتراق اندیشه در نهضت اسلامی یا جریان اسلام گرایی
- " اینگونه نامگذاریها پذیرفتنی نیست"
- 1-اسلام گرایی سنتی
 - 2-اصول گرایی اسلامی یا بنیادگرایی اسلامی
 - 3-افراط گرایی اسلامی
- انگیزه و عوامل ظهور و گسترش افراط گرایی اسلامی
- پاکستان؛ کانون پرورش و مرکز تجمع جریان افراط گرایی اسلامی
- 4-اسلام گرایی معتدل یا نوگرایی اسلامی
- مهمترین احزاب اسلامی در کشورهای اسلامی
- 1-اخوان المسلمین مصر
- اخوان المسلمین در مسیر خشونت و تفرقه
- اخوان المسلمین و فکر تشکیل حکومت اسلامی
- اخوان المسلمین مصر در مسند اقتدار سیاسی
- نفوذ اخوان المسلمین مصر در کشور های اسلامی
- 2-حزب النهضه تونس
 - 3-جبهه نجات اسلامی الجزایر
 - 4-سایر کشور های عربی
 - 5-احزاب اسلامی افغانستان
 - 6-احزاب اسلامی در پاکستان و شبه قاره هند
 - 7-احزاب اسلامی اندونیزیا و کشور های جنوب شرق آسیا
 - 8-جریان اسلام گرایی و حزب عدالت و توسعه در ترکیه
 - بازتاب سکولاریزم سیاسی در جریان اسلام گرایی ترکیه
 - 9- احزاب اسلامی آسیای مرکزی

ب: نهضت اسلامی شیعه

مهمترین احزاب اسلامی شیعه

- 1- ایران
حکومت اسلامی مبتنی بر نظریه ولایت فقیه
- 2- افغانستان
- 3- کشورهای عربی
عراق
لبنان
بحرین
- 4- سایرکشور های اسلامی

-20-

چالشهای امروز دنیای اسلام و مسلمانان (2011-1900 عیسوی)

جهان اسلام و مسلمانان در دنیای امروز
وحدت دنیای اسلام و اتحاد کشور ها و جوامع مسلمانان

- 1- تفرقه و تعارض درونی
ریشه ها و انگیزه های اختلاف درونی مسلمانان
- 2- عقب ماندگی
- 3- وابستگی
- 4- ناتوانی و در ماندگی
- 5- دوگانگی رفتاری و عملکرد عاطفی
- 6- استبداد
- 7- تبعیض و بی عدالتی
- 8- معضل اقلیت
- 9- افراطیت و خشونتگرایی
- 10 - تعارض با دنیای غرب
نقش غرب در تعارض با اسلام و مسلمانان
نکات اصلی تعارض با دنیای غرب
اسلام و دموکراسی
دیدگاه غربی ها در مورد تعارض و تعامل دنیای اسلام با
دموکراسی
تقابل و تلفیق اسلام با دموکراسی در آموزه های دینی و
جریانهای اسلام گرایی
جریانهای اسلامی متعارض با دموکراسی
جریان نوگرایی اسلامی و همسویی با دموکراسی
سکولاریزم؛ اسلام و جریانهای اسلامی
آیا تعارضات دنیای اسلام با غرب راه حلی دارد؟
نتیجه گیری مباحث